

Zelo dobra nizkoenergijska hiša iz porobetona arhitekta Roberta Ramovša

Avtor: Tatjana Polanc Kolander

V strnjenem naselju Škofje Loke stoji hiša v obliki kocke, oblečena v belo fasado in visokotlačne kompaktne plošče iz lesnih vlaken, ki veljajo za vremensko odporne, stavbi pa zagotavljajo tudi kakovosten in sodoben videz. Hiša je zgrajena iz porobetonskih blokov Ytong in velja za zelo dobro nizkoenergijsko. Projektiral jo je arhitekt Robert Ramovš, in sicer za svojo štiričlansko družino.

Velik izziv mu je pomenila umestitev objekta na dobrih petsto kvadratnih metrov veliko parcelo. Predvidene bivalne površine je z 230 kvadratnih metrov skrčil na 167 in se kljub veliki želji odpovedal enokapni strehi, za katero ni dobil dovoljenja. Sam pravi, da je načrt med nastajanjem "petkrat opral", da je dosegel tisti optimum, ki jim danes, po dveh letih bivanja, še vedno daje vse, kar potrebujejo. Pri oblikovanju načrta je želel iti v korak s časom, graditi iz sodobnega materiala, ki omogoča optimalno bivalno udobje, upošteva pa tudi okoljske zahteve in energijsko varčnost. "Izbiral sem med leseno skeletno gradnjo in ytongom", je povedal Robert Ramovš. "Oba segmenta sem zelo dobro proučil. Ker sem želel imeti hišo v obliki kocke, ki nima napuščev, a je obenem iz naravnih in paroprepustnih materialov, bi se lesena hiša, sploh na severni strani, močila, ne pa tudi primerno sušila. To bi lahko bila težava, ki so jo priznali tudi ponudniki tovrstnih hiš. Pri ytongu, ki sem ga imel ves čas vzporedno v mislih, so me prepričale še druge prednosti. Ytong omogoča evolutijski razvoj tekom gradnje. Veste, za arhitekta je kar malo žalostno, če med gradnjo ne more ničesar spremeniti. Sploh kar se tiče inštalacij. Pri leseni hiši je pač tako, da ti jo na podlagi PZI pripeljejo izdelano. Obenem so mi všeč tudi širše špalete, čeprav nisem obremenjen z masivnostjo. Mi pa dajejo masivne špalete dober psihološki občutek."

Za optimalno bivalno ugodje je bistvena dobra lupina stavbe. S tem se strinja tudi Ramovš: "Vedno si prizadevam, da je hiša optimalno izolirana, kar poskušam razložiti tudi svojim strankam, saj tako pripraviš odlično izhodišče. Še vedno trdim, da sončne elektrarne in toplotne črpalke, kakršne poznamo danes, še niso dosegle tehnološkega zenita. Obenem tudi

energetska kriza še ni tolikšna, kot so jo napovedovali. Mislim, da stroški v naslednjih desetih, petnajstih letih še ne bodo tako drastično narasli. V tem času pa bo tudi tehnika še napredovala. Tako se meni – bralci se morda ne bodo strinjali – ni zdelo smiselno že v osnovi vgrajevati toplotne črpalke. Dejstvo je, da imamo manjšo hišo, dobro lupino in na parceli zemeljski plin. Če ga ne bi bilo in bi morali uporabljati kurilno olje, bi mogoče razmišljal drugače."

Pri načrtovanju objektov Robert Ramovš izhaja predvsem iz interiorja. Zunanost se mora notranjosti prilagoditi. Tako je bilo tudi pri njegovi hiši, pri čemer je upošteval tudi smeri neba in temu primerno razporedil bivalne površine.

"Sam pravim, da smo Slovenci že od nekdaj poznali tako imenovani feng šuj, zdravo kmečko pamet. Danes pa so nekateri tlorisi obupno nedorečeni. Prej pravilo kot izjema je, da so stara stanovanja funkcionalnejša. V kuhinjah imajo shrambo, hodniki so bolj logični. Danes vidiš celo tak načrt, da prideš v kuhinjo čez spalnico. Da ne omenjam otroških sob, ki so premajhne in največkrat obrnjene na sever. Sam jih vedno umestim na jug. Tja sodijo tudi drugi bivalni prostori, v katerih se najpogosteje zadržujemo. Kopalnice pa so na severu ali vzhodu, kjer te lahko zjutraj zbudi vzhajajoče sonce. Glede kuhinje je tako, da jo imajo mnogi radi nad dovozom, sploh gospodinje, da vidijo, kdo pride k hiši. Sam tega nisem želel. Pa tudi soproga, ki je sodelovala pri nastajanju načrta, je bila, če se malo pošalim, zelo razumevajoča stranka."

Njegovi hiši dajejo pečat velika vogalna okna z okvirji v kombinaciji lesa in aluminija, zastrta s senčili. "Vogalna okna omogočajo daljši razgled in jih tudi v biroju pogosto uporabljamo, ko načrtujemo stavbe v strnjenih naseljih," pravi Robert Ramovš. "Sicer pa so meni že v osnovi všeč velika okna. V stolpnici, kjer smo živeli prej, smo imeli zelo slabo svetlobo. Če je bil zunaj sončen dan, tega v stanovanju sploh nisi opazil."

Ob naravni je v prostoru pomembna tudi umetna svetloba. Poleg tiste osnovne je v Ramovševi hiši predvsem veliko možnosti za ustvarjanje razpoloženske osvetlitve. "Povsod sem izbral tehnično razsvetljavo, razen nad jedilno mizo,

Robert Ramovš, univ. dipl. inž. arh., v svojem arhitekturnem biroju Arhinex

kjer sva s soprogo želela več razgibanosti. Dolgo sva iskala primeren lestenec. Dobesedno doktoriral sem s tega področja. Na koncu sva našla nekaj, kar nama je še danes všeč."

Izziv za arhitekta, ki sicer zase pravi, da ni oblikovalec, je bila tudi izbira barv in materialov. Ramovševi so si želeli predvsem tak dom, ki bo odseval sodoben slog tudi čez deset let.

"Danes se trendi prehitro menjajo. Trenutno so spet zelo modne zavese in tapete v najrazličnejših vzorcih in barvah. Sam sem iskal tisto, kar me je nekoč očaralo, pa mi je ostalo v spominu do danes. Ugotovil sem, da so to predvsem oblika prostora, naravna svetloba in dokaj nevtralne, a kontrastne barve. Prostori morajo ponujati neko orientacijo. Niso mi všeč povsem odprte bivalne površine. Že Rimljani so svoje trge oblikovali tako, da je oko vedno iskalo kako presenečenje. Seveda ne verjamem, da bomo spet projektirali ločene kuhinje, kot smo jih poznali včasih, ker gospodinje pač niso rade same, pa še večji prostor bi potrebovali, ker bi si v kuhinji gotovo zaželeli še manjšo mizo, vsaj za zajtrk, poleg pa bi potrebovali še večjo jedilnico. Nam je pa počasi uspelo premestiti tako imenovane utilitete iz kleti nazaj v pritličje ali celo v mansardo. V svoji hiši sem med jedilnico in dnevno sobo umestil steno, čeprav bi s statičnega vidika lahko mirno shajali brez nje. Pa nam je všeč tako."

Robert Ramovš se strinja, da se ljudje vračajo k enostavnosti, kar pa je deloma pogojeno tudi z zahtevami oblikovanja nizkoenergijskih ali pasivnih hiš. Morda se nezavedno enostavnejša zunanja oblika prenaša tudi na notranje oblikovanje. Pri Ramovševih prevladuje minimalističen slog. Kombinacija hrastovega parketa z belimi stenami.

"Hiša je zame dom. Za dom pa je boljše, da ga sproti dograjuješ, da imaš prostor za stvari, ki jih postopoma prinašaš domov. Mnogi so morda pričakovali, da bodo v našem stanovanju naleteli na kup pločvine in stekla, pa ni tako. Mislim, da smo se znali ustavit in ustvariti predvsem občutek domačnosti. Še danes mi je hiša zelo všeč in ničesar ne bi spremenil."

Zelo učinkovita nizkoenergijska hiša (Qh 22 kWh/m2a) je zgrajena iz blokov Ytong (40 cm) in izolirana s kameno volno (16 cm). Za vedno svež zrak v hiši poskrbi rekuperator.

